Region Stockholm

15

Yttrande över patientnämndsärende gällande läkemedelsbrist

HSN 2019-1046

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Läkemedelsenhet
Gerd Lärfars

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-05-29

HSN 2019-1046

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över patientnämndsärende gällande läkemedelsbrist

Ärendebeskrivning

Patientnämnden har inkommit med en begäran till hälso- och sjukvårdensnämnden om en skriftlig återföring avseende hälso- och sjukvårdensnämnden genomförda och planerade förbättringsåtgärder för att säkra tillgången på läkemedel och effekter av dessa åtgärder för att förhindra att en läkemedelsbrist uppstår.
Bakgrunden till patientnämndens ärende är att patientnämndens förvaltning under 2018 mottog tre anmälningar från patienter med cancersjukdom som fått fördröjd behandling på grund av brist på cytostatika på sjukhuset. Då patientnämnden finner att en situation med akut läkemedelsbrist inom Region Stockholm är mycket allvarlig så önskar patientnämnden att hälso- och sjukvårdsnämndens ska inkomma med sin syn på hur läkemedelsförsörjningen i regionen kan säkerställas

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Patientnämndensärende gällande läkemedelsbrist PaN A1903-0043

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till patientnämnden överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens yttrande

Bakgrund
Under 2018 gjordes stora förändringar avseende cellgiftsberedningar till sjukhusen. Dels togs nya lokaler i bruk på Karolinska Universitetssjukhuset i och med flytten till nya sjukhuslokaler på Karolinska Solna, dels

anpassades IT-stödet för att ordinera cellgifter så att elektroniska beställning kunde ske och slutligen så startade en ny apoteksverksamhet upp i september 2018 som resultat av en förnyad upphandling under 2017. Att genomföra dessa tre förändringar samtidigt var utmanade men den bedömning som då gjordes var att det var mer riskabelt och svårgenomförbart att avstå eller skjuta upp dessa nödvändiga förändringar.

Samtidigt med dessa störningar i läkemedelsförsörjningen så inträffade en akut läkemedelsbrist av ett viktigt cellgiftsläkemedel. Enligt det regelverk som finns när en läkemedelsbrist uppstår så ska ansvarigt läkemedelsbolaget anmäla detta till vår myndighet Läkemedelsverket (LV), som i sin tur ska informera vården. Vid detta tillfälle så kom informationen från läkemedelsföretaget mycket sent, och det tog tid innan omfattningen av bristsituationen klargjordes.
Läkemedelsbrister är en komplex och global fråga och mycket viktig eftersom det direkt påverkar vården och patienterna. Restnoteringar är ett allt större problem och enligt LV så ökar antalet restsituationer för varje år. Föregående år (2018) var antalet restnoteringar över 700. Alla restsituationer är givetvis inte allvarliga men kan ge upphov till oro och stora problem för patienterna och problem i vården som till exempel svårigheter att bedriva dagkirurgi, vilket förekom sommaren 2018. Orsaken till att restnoteringar uppkommer kan bero på en rad olika faktorer men ofta beror det på störningar i själva tillverkningen eller att det bara finns små lager i Sverige som inte klarar en snabb ökning av efterfrågan.
Problemet med restnoteringar är mycket aktuellt och arbetet för att minimera riskerna med detta måste ske i samverkan med vården, myndigheter och företrädare för läkemedelsindustrin.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens förbättringsåtgärder och uppföljning

Säker läkemedelsförsörjning

Under den period då läkemedelsleveranserna var som mest ansträngda inrättades en ”task-force” grupp som regelbundet träffades för att kontinuerligt åtgärda och förbättra logistiken. Gruppen bestod av ledningspersonal inom Region Stockholm, Karolinska sjukhuset och apoteksleverantören ApoEx. Sedan den 11 januari 2019 har leveranssäkerheten varit hög och den följs kontinuerligt av leverantören. De problem som identifierades i samband med den förnyade upphandlingen och byte av leverantör har gjort att framtida upphandlingsprocesser ska ses över.
Tidigare task-force gruppering finns vilande men kan snabbt återuppta sitt arbete om förnyade problem uppstår. Under våren 2019 uppstod ånyo en

bristsituation av större omfattning och då återupptog denna arbetsgrupp snabbt sitt arbete igen med mycket gott resultat.
Fortsatt arbete med att öka IT-säkerheten i beställningssystemet pågår. Där finns utmaningar vid övergången till kommande Framtidens Vårdinformationsmiljö (FVM) men riskerna har identifierats och ska tillföras FVM-projektet.

Restnoteringar läkemedel
Den restsituation som uppstod och som föranledde anmälningarna till patientnämnden var av allvarlig art. Ett nationellt samarbete mellan regionerna inleddes snabbt för att se till att de patienter som hade störst behov i första hand fick behandling. Samtidigt gjordes även stora ansträngningar för att beställa läkemedel från andra länder. Eftersom restnoteringar är ett återkommande problem så pågår en kontinuerlig dialog med våra ansvariga myndigheter via Sveriges kommuner och landsting (SKL). I det nationella arbetet deltar företrädare från regionen tillsammans med SKL i dialogen med företrädare för läkemedelsindustrin och med myndigheterna framför allt Läkemedelsverket. Frågan är viktig nationellt och det finns en stor vilja att gemensamt förbättra situationen. Nationellt pågår även ett arbete kring beredskap och lagerhantering framför allt inom vaccin-området.
Regionalt pågår arbetet med att hantera restnoteringar i den av hälso- och sjukvårdsnämndens beslutade läkemedelsstrategi och i förvaltningens verksamhetsplaner. Dessutom har regionen en regional webb-baserad information kring restsituation (www.janusinfo.se) som ger stöd till vården om möjliga alternativa behandlingar vid en bristsituation.

Ekonomiska konsekvenser
Förslaget till beslut innebär åtgärder för att risken för oförutsedda kostnader på grund av störningar av läkemedelsleveranser eller restsituationer minskar.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslaget till beslut förväntas ha positiva konsekvenser vad gäller patientsäkerheten genom en ökad leveranssäkerhet.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslaget till beslut förväntas få oförändrade konsekvenser för jämlik och jämställd vård

Miljökonsekvenser
Förslaget till beslut har oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Förslaget innebär att det administrativa arbetet kommer att öka i situationer med risk för leveransstörningar eller allvarlig restsituation. Bedömningen är att dessa tillfälliga insatser kommer att kunna hanteras inom befintliga resurser.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Magnus Thyberg
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Patientnämnden

Godkänd av Björn Eriksson, 2019-05-29

Patientnämnden
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

Lars Harms-Ringdahl
1:e vice ordförande

2019-04-25 PaN A1902-00029

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Registrator

Region Stockholm
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
2019 -04- 26
Dnr

Patientnämndsärende gällande att Helsa vårdcentral Hornstull kräver fysiskt besök för receptförnyelse

Patientnämnden behandlade vid sitt sammanträde den 11 april 2019 ett principärende gällande att Helsa vårdcentral Hornstull kräver att patienter bokar en läkartid för att kunna förnya sina recept. Förvaltningens tjänsteutlåtande bifogas.

Förvaltningen konstaterade att det är anmärkningsvärt att vårdgivaren inte gör en individuell behovs- och lämplighetsbedömning när patienter önskar receptförnyelse per telefon eller via 1177 Vårdguidens e-tjänster. Att ha rutiner i strid med avtalet med Region Stockholm är inte ett ändamålsenligt hushållande med regionens resurser. Patientnämndens beslut att begära skriftlig återföring från hälso- och sjukvårdsnämnden avseende åtgärder för att säkerställa att vårdgivare tillämpar regelverket för receptförnyelse på rätt sätt framgår av bifogat protokollsutdrag.

Vänligen ange ärendets diarienummer vid kontakt med patientnämndens förvaltning.

Med vänlig hälsning

Lars Harms-Ringdahl
Ordförande

Patientnämnden
Box 17535, 118 91 Stockholm
Hornsgatan 15

Telefon 08-690 67 00
Fax 08-690 67 18

E-post registrator.pan@sll.se
www.patientnamndenstockholm.se

§ 5
Principärende – vårdcentral kräver fysiskt besök för receptförnyelse
PaN A1902-00029

Ärendebeskrivning
Patientnämndens förvaltning har från och med 2018 tagit emot nio anmälningar från patienter som önskat förnya sina läkemedelsrecept vid Helsa vårdcentral Hornstull per telefon och 1177 Vårdguidens e-tjänster. Vårdcentralen kräver dock att patienterna bokar en läkartid för att kunna förnya sina recept. Förvaltningen har utrett en del av ärendena genom att inhämta yttrande från vårdcentralen. Regelverket stadgar att den som ordinerar ett läkemedel ska göra en individuell behovs- och lämplighetsbedömning när patienter önskar receptförnyelse per telefon eller via 1177 Vårdguidens e-tjänster.

Yrkande

1:e vice ordförande Lars Harms-Ringdahl (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslut
Patientnämnden beslutar

- Ärendets tjänsteutlåtande skickas till styrelsen för Helsa Vårdutveckling Sverige AB och patientnämnden begär skriftlig återföring avseende genomförda och planerade förbättringsåtgärder och effekterna av dessa senast den 19 juni 2019
- Ärendets tjänsteutlåtande skickas till hälso- och sjukvårdsförvaltningen och patientnämnden begär skriftlig återföring avseende genomförda och planerade förbättringsåtgärder och effekterna av dessa senast den 20 juni 2019
- Ärendets tjänsteutlåtande skickas till hälso- och sjukvårdsnämnden och begär skriftlig återföring, avseende åtgärder för att säkerställa att regelverket kring receptförnyelse efterlevs, senast den 19 juni 2019.

Ltr Ce

Patientnämndens förvaltning
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

Förvaltningsjurist Johan Karlsson

PaN 2019-04-19 P 5
TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-02-18

PaN A1902-00029

Reviderad 2019-04-03

Principärende

Vårdcentral kräver fysiskt möte för receptförnyelse

Ärendet

Patientnämndens förvaltning har från och med 2018 tagit emot nio anmälningar från personer som önskat förnya sina läkemedelsrecept vid Helsa vårdcentral Hornstull per telefon och 1177 Vårdguidens e-tjänster. Vårdcentralen kräver dock att patienterna bokar en läkartid för att kunna förnya sina recept. Samtliga ärenden som förvaltningen tagit emot rörande krav på fysiskt möte för receptförnyelse har gällt denna vårdcentral. Ett par anmälare har uppmärksammat förvaltningen på att vårdcentralen har ett automatiskt meddelande på telefonsvararen som lyder "Observera att vi inte förnyar recept via telefon eller 1177. Recept förskrivs via besök hos läkare."

Utredning

Patientnämndens förvaltning har utrett en del av ärendena genom att inhämta yttrande från vårdcentralen. Av verksamhetschefens yttrande framkommer sammanfattningsvis att mottagningen vill garantera patientsäkerheten och vill träffa patienterna för uppföljning i samband med receptförnyelser.

Regelverk

I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2017:37) Ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården framgår att den som ordinerar ett läkemedel ska säkerställa att ordinationen är lämplig med utgångspunkt i patientens behov. Detta innebär att den som ordinerar särskilt ska göra en lämplighetsbedömning där hänsyn tas till patientens hälsotillstånd, ålder, kön, läkemedelsanvändning, pågående behandling och utredning, överkänslighet mot läkemedel och eventuella graviditet eller amning (6 kap. 2 §). Att patientens medicinska behov ska vara styrande vid val av behandling framgår också av Region Stockholms läkemedelsförskrivningsregler (chefläkarkollegiet i Stockholms län, februari 2010). Bestämmelserna reglerar inte på vilket sätt förskrivande personal ska kunna göra lämplighetsbedömningen och huruvida fysiska möten behöver ske för detta. Region Stockholms förfrågningsunderlag Husläkarverksamhet med basal hemsjukvård innehåller de krav som ställs för att inom husläkarområdet bedriva vårdverksamhet enligt lagen om valfrihetssystem. Verksamheten omfattar bland annat vårdcentraler. Av

förfrågningsunderlaget framgår att vårdgivarna ska kunna hantera önskemål om receptförnyelse som inkommit via inloggning på 1177 Vårdguiden.

Förvaltningens synpunkter
Förvaltningen finner det anmärkningsvärt att vårdgivaren inte gör en individuell behovs- och lämplighetsbedömning när patienter önskar receptförnyelse per telefon eller via 1177 Vårdguidens e-tjänster. Ärendet bör därför hanteras som principärende. Att kräva ett fysiskt möte för varje receptförnyelse kan i vissa fall medföra onödiga besök som upptar vårdens resurser till nackdel för patienter som behövt dem mer. Att ha sådana rutiner i strid med avtalet med Region Stockholm är vidare inte ett ändamålsenligt hushållande med regionens resurser.

Konsekvenser för patientsäkerhet
De föreslagna åtgärderna förväntas bidra till att förbättra patientsäkerheten genom att vårdens resurser på rätt sätt tillkommer de som är i behov av dem.

Förslag till beslut
Patientnämndens förvaltning föreslår att patientnämnden beslutar följande.

- Ärendets tjänsteutlåtande skickas till styrelsen för Helsa Vårdutveckling Sverige AB och patientnämnden begär skriftlig återföring avseende genomförda och planerade förbättringsåtgärder och effekterna av dessa senast den 19 juni 2019
- Ärendets tjänsteutlåtande skickas till hälso- och sjukvårdsförvaltningen och patientnämnden begär skriftlig återföring avseende genomförda och planerade förbättringsåtgärder och effekterna av dessa senast den 20 juni 2019
- Ärendets tjänsteutlåtande skickas till hälso- och sjukvårdsnämnden och begär skriftlig återföring, avseende åtgärder för att säkerställa att regelverket kring receptförnyelse efterlevs, senast den 19 juni 2019

Steinunn Ásgeirsdóttir
Förvaltningschef

Patientnämndens förvaltning
Box 17535, 118 91 Stockholm
Hornsgatan 15

Telefon: 08-690 67 00
Fax: 08-690 67 18

E-post: registrator.pan@sll.se
www.patientnamndenstockholm.se